

Aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishda kasbiy ta'lim tashkilotlarining o'rni

Alijonova Xurshida Nabijonovna

Andijon media-ta'lim texnikumi direktori

Annotatsiya : Kasbiy ta'lim tashkilotlari (texnikumlar, kollejlari, kasb-hunar maktablari va o'quv markazlari) aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishda muhim rol o'ynaydi. Bu tashkilotlar ish beruvchilarning talablariga mos keladigan malakali kadrlar tayyorlash orqali mehnat bozorida raqobatbardoshlikni oshiradi, shuningdek, aholining iqtisodiy faolligini rag'batlantiradi.

Abstract : Vocational education organizations (technical institutes, colleges, vocational schools and training centers) play an important role in ensuring employment and reducing poverty. These organizations increase competitiveness in the labor market by training qualified personnel that meet the requirements of employers, and also stimulate the economic activity of the population.

Абстрактный: Организации профессионального образования (технические институты, колледжи, профессиональные училища и учебные центры) играют важную роль в обеспечении занятости и сокращении бедности. Эти организации повышают конкурентоспособность на рынке труда за счет подготовки квалифицированных кадров, соответствующих требованиям работодателей, а также стимулируют экономическую активность населения.

Kalit so'zlar: Qisqa kurslar, ishsiz aholiga qisqa muddatda hunar o'rgatish, texnikumlarda bepul kurslar tashkil qilish, diplomga qo'shimcha sertifikat

Kasbiy ta'lim tashkilotlari (texnikumlar, kasb-hunar maktablari va o'quv markazlari) aholi bandligini ta'minlash va kambag'allikni qisqartirishda muhim rol o'ynaydi. Bu tashkilotlar ish beruvchilarning talablariga mos keladigan malakali kadrlar tayyorlash orqali mehnat bozorida raqobatbardoshlikni oshiradi, shuningdek, aholining iqtisodiy faolligini rag'batlantiradi.

Kasbiy ta'limning asosiy vazifalari:

1. Malakali kadrlar tayyorlash: Zamonaviy bilimlar va ko'nikmalar: Kasbiy ta'lim tashkilotlarining asosiy vazifasi - turli sohalarda faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan zamonaviy bilimlarga, amaliy ko'nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo'lgan mutaxassislarni yetishtirish. Bu jarayon o'quv dasturlariga zamonaviy texnologiyalarni, innovatsion o'qitish metodlarini va dolzarb amaliyotlarni joriy etishni talab qiladi. Malakali kadrlar nafaqat nazariy bilimga ega bo'lishi, balki o'z kasbiy sohasida mustaqil ishlash, muammolarni hal qilish va jamoada ishlay olish qobiliyatiga ham ega bo'lishi kerak. Korxonalarning ehtiyojlarini qondirish: Kasbiy ta'lim tashkilotlari o'quv dasturlarini korxonalarning joriy va kelajakdagi ehtiyojlariga moslashtirishi zarur. Buning uchun ish beruvchilar bilan muntazam aloqa o'rnatish, ularning talablarini o'rganish, qo'shma loyihalar va amaliy mashg'ulotlar tashkil etish lozim. Bu kabi hamkorlik bitiruvchilarni mehnat bozoriga tayyorlash va ularning tezroq ishga joylashishiga yordam beradi. Mehnat unumdorligini oshirish: Malakali kadrlar korxonalarning mehnat unumdorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ular o'z vazifalarini sifatli bajarishi, yangi texnologiyalarni o'zlashtirishi va ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirishi orqali korxonalarning samaradorligini oshirishga hissa qo'shadi. Shuningdek, malakali mutaxassislar mehnat xavfsizligi va sog'ligini ta'minlash, atrof-muhitni muhofaza qilish masalalarida ham muhim rol o'ynaydi.

2. Bandlikni oshirish: Hunar o'rganish imkoniyatlari: Kasbiy ta'lim orqali aholining turli qatlamlari, ayniqsa, yoshlar va ishsizlar kasb o'rganish va hunar egallash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa, ularning mehnat bozorida raqobatbardoshligini

oshiradi va ish topish imkoniyatini yaratadi. Kasbiy ta'lim tashkilotlari mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblarga e'tibor qaratishi va shu yo'nalishlarda o'quv kurslarini tashkil qilishi lozim. Ishsizlik darajasining pasayishi: Kasbiy ta'lim aholining bandligini oshirishga xizmat qilib, ishsizlik darajasini pasaytirishda muhim rol o'ynaydi. Ish bilan ta'minlangan aholi daromad topadi, iqtisodiy faoliyatga qo'shiladi va jamiyat rivojlanishiga o'z hissasini qo'shadi. Kam bandlik darajasi iqtisodiy o'sish va ijtimoiy barqarorlikka olib keladi. Aholining iqtisodiy faolligining ortishi: Kasbiy ta'lim aholining iqtisodiy faolligini oshirishga yordam beradi. Kasb o'rganib, o'zining biznesini yo'lga qo'ygan yoki ish topgan shaxslar jamiyatning iqtisodiy hayotida faol ishtirok etadi va iqtisodiyotning rivojlanishiga xizmat qiladi. Aholining iqtisodiy faolligining ortishi iqtisodiyotning o'sishiga va jamiyat farovonligining yaxshilanishiga olib keladi.

3. Kambag'allikni qisqartirish: Daromadli ish bilan ta'minlash: Kasbiy ta'lim orqali hunar o'rganib, ish topgan aholi o'zining moddiy ahvolini yaxshilaydi va kambag'allikdan chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi. Daromadli ish, shaxsning o'z ehtiyojlarini qondirish, oilasini ta'minlash va ijtimoiy hayotda to'liq ishtirok etishiga imkon beradi. Iqtisodiy ahvolning yaxshilanishi: Kasbiy ta'lim aholining iqtisodiy ahvolini yaxshilashga yordam beradi. Ish bilan ta'minlangan aholi o'z daromadlarini oshiradi, o'z farzandlarining ta'lim olishiga yordam beradi, o'z salomatligi haqida qayg'uradi va jamiyatda o'z o'rnini mustahkamlaydi. Bu o'z navbatida, aholining turmush darajasini yaxshilashga olib keladi. Kambag'allikdan chiqish imkoniyatlari: Kasbiy ta'lim kambag'allikdan chiqishning muhim yo'llaridan biridir. U aholiga daromadli ish topish va iqtisodiy barqarorlikka erishish imkoniyatini beradi. Kambag'allikni qisqartirish ijtimoiy adolatni ta'minlash, ijtimoiy muammolarni hal etish va jamiyat rivojlanishini tezlashtirishda muhim rol o'ynaydi.

4. Ta'lim va mehnat bozorini bog'lash: Ish beruvchilar bilan aloqa: Qisqa kurslar: Kasbiy ta'lim tashkilotlari, ayniqsa, ishsiz aholiga qisqa muddatda hunar o'rgatishga qaratilgan, qisqa kurslar tashkil etishi zarur. Bu kurslar orqali ishsizlar tezda hunar

o'rganib, daromad topish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Texnikumlarda bepul kurslar tashkil qilish: Texnikumlarda bepul kurslar tashkil qilish, aholining kasbiy ta'limdan foydalanish imkoniyatini kengaytiradi. Bu kurslar, ayniqsa, ijtimoiy himoyaga muhtoj aholi qatlamlari uchun juda muhim ahamiyatga ega. Ish beruvchilar bilan hamkorlik: Kasbiy ta'lim tashkilotlari o'quv dasturlarini ish beruvchilarning talablariga moslashtirish, ularning malakali kadrlar tayyorlashdagi talablarini o'rganib, shu asosida amaliy mashg'ulotlar va stajirovkalar tashkil qilish orqali ish bilan ta'minlanish imkoniyatlarini oshirishlari kerak. O'quv dasturlariga innovatsiyalarni kiritish: Kasbiy ta'lim tashkilotlari o'quv dasturlariga zamonaviy texnologiyalarni, yangi uskunalar va metodlarni joriy etish orqali o'quvchilarni mehnat bozoridagi yangi talablarga tayyorlashlari lozim. Diplomga qo'shimcha sertifikat: Kasbiy ta'lim tashkilotlari tomonidan beriladigan diplomga qo'shimcha sertifikatlar, bitiruvchilarning malakasini tasdiqlaydi va ish beruvchilar uchun ular haqida ma'lumot beradi. Bu esa, bitiruvchilarning ishga joylashish imkoniyatini oshiradi. Qayta tayyorlash va malaka oshirish dasturlari: Kasbiy ta'lim tashkilotlari aholini doimiy ravishda qayta tayyorlash, malakasini oshirish dasturlarini tashkil etish orqali mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan mutaxassislarni tayyorlab berishi kerak.

Xulosa:

Kasbiy ta'lim tashkilotlari bugungi globallashuv sharoitida aholi bandligini oshirish va kambag'allikni qisqartirishning asosiy omili sifatida tan olinishi lozim. Ular nafaqat mehnat bozorining joriy talablariga javob beradigan malakali kadrlar yetishtirishda, balki aholining iqtisodiy faolligini rag'batlantirish, ularning daromad olish imkoniyatlarini kengaytirish va jamiyatning barqaror rivojlanishiga ko'maklashishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kasbiy ta'lim tashkilotlarining samarali faoliyati jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy va innovatsion rivojlanishini tezlashtirishi mumkin. Kasbiy ta'lim tashkilotlari eng avvalo, mehnat bozorining talablariga to'liq javob bera oladigan malakali mutaxassislar tayyorlashga yo'naltirilishi kerak. Bu o'z navbatida, o'quv dasturlarini doimiy ravishda takomillashtirib, ularni zamonaviy texnologiyalar,

uskunalar va metodlar bilan boyitish orqali amalga oshiriladi. Shuningdek, ish beruvchilarning talablarini aniqlash, ularning fikrlarini inobatga olgan holda o'quv dasturlarini shakllantirish va ularni amaliy mashg'ulotlarga yo'naltirish muhimdir. Ishsiz aholini qisqa muddatli kurslarda o'qitish: Kasbiy ta'lim tashkilotlari ishsiz aholiga, ayniqsa, yoshlarga tezda hunar o'rgatish va ularning bandligini ta'minlash maqsadida qisqa muddatli o'quv kurslarini tashkil etishi lozim. Bu kurslar talab yuqori bo'lgan kasblar bo'yicha bo'lishi, amaliyotga yo'naltirilishi, zamonaviy uslublar va o'qitish vositalaridan foydalanilishi kerak. Aholining barcha qatlamlari, ayniqsa, kam ta'minlangan oilalar, yoshlar va nogironligi bor shaxslar uchun kasbiy ta'lim olish imkoniyatini kengaytirish maqsadida, texnikumlarda bepul o'quv kurslarini tashkil etish lozim. Bu kurslar orqali o'z kasbiy mahoratini oshirish, ish topish imkoniyatlarini yaratish va iqtisodiy holatni yaxshilashga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar: "Iqtisodiy tadqiqotlar", "Ta'lim va ijtimoiy rivojlanish", "Mehnat munosabatlari" jurnal, Kitoblar va elektronik kutubxonalar, ilmiy monografiyalar, "Pedagogika" bo'yicha ilmiy jurnallar, "Kasbiy ta'limda malakali kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish va xalqaro ta'lim dasturlarini joriy qilish chora tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 6.10.2024 yildagi PF-158-son farmoni", Internet resurslaridan foydalanilgan.